

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETSÉK:
Első sorban 20 fillér.
Minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
varosok palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, szeptember 30.

Ujra előrenyomulunk a várháromszögben.

Budapest, szeptember 29. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciában és az Ikwa mentén a helyzet változatlan. Tarnopoltól nyugatra az ellenséges csapatok akadályainkig igyekeztek előnyomulni, de tüzelésünk vissza üzte őket. A wolhyniai várterületen **csapatunk az ellenséget a Putilowka felső folyásától nyugatra levő valamennyi utóvédállásából kivertek.** Tovább északra rohammal vettük be a szívésen védett Boguslawka falut. A Litwániában küzdő cs. és kir. csapatoknál a nap csendben telt el.

Olasz hadszíntér:

A Stilsset-Joch szakaszon **tüzérségünk tüze több ellenséges löveget semmisített meg.** A vielgereuthi fensíkon a Costontól északra az olaszok egy támadása rövid tüzharc után összeomlott, a Mrzli Trh és a tolmeini hídfő ellen tegnap az olasz tüzérség heves tüzelést kezdett, amelyet este a nevezett hegy és a Dolje melletti hadállásaink ellen intézett egy-egy támadás követett. Mindkét támadást akadályainknál vertük vissza. Doljei csapatunk az akadályainkba lőtt résen át benyomult ellenséget újra kivertek. **Mint mindig, az összes állások szilárdan birtokunkban maradtak.** Egyébként a harc tevékenység a tenger melletti harcvonalon sem emelkedett túl a rendszerre vált tüzérségi tüzelés és csatározás mértékén.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs jelentősebb esemény. **Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tovább tart az angol-francia támadás nyugaton.

Berlin, szeptember 29. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az ellenség áttörési kísérleteit az eddig megtámadott szakaszokon elkeseredetten folytatta. Az angoloknak egy ismét meghiusult gázbomba-támadása után intézett **ellentámadásunk a Loostól északra általunk feladott terület egy részének visszafoglalását eredményezte.** A Loos környékéről indított heves angol támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlottak. Souchez—Neuville tájékán az ismételt elkeseredett francia támadásokat részben heves ellentámadásokkal visszautasítottuk. **A Champagneban is sikertelen maradt ellenség valamennyi áttörési kísérlete.** Egyedüli eredményük az volt, hogy az ellenséget Souaintól északkeletre száz méternyi vonalon még nem üzhettük ki árkaikból. A franciák támadásra szakadatlanul előtörő hullámai megtörték a badeni zászlóaljak, valamint

a 65-ik Rajna-melléki tartalékozred és 158-ik westfáliai gyalogezrednek hajthatatlan ellenállásán. A súlyos veszteségek, amelyeket az ellenség a Massiges melletti magaslatok ellen sokszor megismételt rohamai alkalmával szenvedett, hiábavalók voltak. Csapatunk valamennyi magaslatot tartják. A franciák kísérletei, hogy a Fille-Morse mellett elvesztett árkaikat visszafoglalják, meghiusultak. A foglyok száma emelkedik. Flandriában lelőttünk 2 angol repülőgépet, a bennülőket elfogtuk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Támadásunk Dünaburgtól délnyugatra a Swenten-tó magasságáig haladt előre. A Dryzwjaty-tótól délre és Posdawy mellett a lovassági harok még tartanak. Lovasságunk miután Eichhorn vezérezredes hadseregének hadműveleteit az ellenség ellen intézett oldaltámadásával hathatósan támogatta, a Wilejka körüli és attól keletrre fekvő vidéket elhagyta. Az

ellenség tétlenül maradt. Wilejkától nyugatra tüzérségi tüzelésünkkel szét-szórtuk a kellő óvatosság nélkül előre nyomuló ellenséges hadoszlopokat **Szmorgon és Wisniew között csapatunk győzelmesen előre nyomulnak.**

Lipót bajor herceg tábornagy és Mackensen tábornagy hadserege:

Lényeges esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadserege:

Az oroszokat a Kozmin és Putilovka mögé vetettük vissza. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A harmadik hadikölcsön.

Arad, szeptember 29.

A nemzeti tőkének új korosztályai kerülnek legközelebb behívásra. Új korosztálynak a most mozgósítandó ezreket, százezreket és milliókat annyival inkább lehet nevezni, mert az a pénzforrás, amelyből legtöbbet várhat az új hadikölcsön, többnyire fiatalabb eredetű a korábbi tőkénél. A háború új, nagyarányú keresethez juttatta a vállalkozásnak, az ipárnak és a kereskedelemnek egy tekintélyes részét. A háború révén kialakult magas gabona-árak és még magasabb állat-árak sohase várt bő jövedelemhez juttatták a gazdákat. Jelentékenyen emelkedett a bornak, a kerti termékeknek ára. Ha új statisztikusok a nemzeti vagyont a mai keresetekhez képest akarnák megállapítani, akkor az egy év előttinél jelentékenyen magasabb számokkal kellene dolgozniuk.

Csak erre kell gondolni, hogy a harmadik hadikölcsönnek előre látható nagy sikerét meg lehessen jövedőlni. Ha az első, meg a második hadikölcsön szervezésének azzal a járatlansággal és tartózkodással kellett küzdeni, amellyel a mi közönségünk azelőtt a járadékok, a sikkamatozású értékpapirokkal szemben viseltetett: a két hadikölcsön alatt ez teljesen eltűnt. Az első két hadikölcsön során a nagy vagyonuaknál ép úgy, mint a kis embereknél rendszerre vált, hogy az állampapír a vagyon egyik alkatrészévé, kedvező befektetésévé legyen. Nemcsak a bizalom éledt föl és erősödött meg az ily értékpapirokkal szemben, de a jártasság, amellyel a legegyszerűbb emberek is megismerték annak természetét, tudják, miként mozgósíthatják az abba fektetett tőkét, mikép

halmozhatják annak jövedelmét és így tovább.

De mindennél jobban kifejlődött a háboru eddigi ideje alatt annak a kötelességnek tudata, hogy a katonáink teljes erőmegfeszítésével vívott háborút a teherviselés teljes erőpróbájával kell támogatnunk. Es bizonyára kettős súlyjal fog érvényesülni az a törvény, hogy a háboru által szerzett tőkék és vagyonok a háborut segítő értékpapirokban keresenek befektetést. Ez a befektetés olyan gyümölcsöző, a minőre a háboru előtt, fix jövedelmű, elsőrendű értékpapiroknál sohase volt alkalom. Ha remélni lehet, hogy ez a hadikölcsön már a békét megelőző győzelmet finanszírozza, akkor ily kedvező, árfolyamnyereséggel is biztató befektetésre soká lesz alkalom. A harmadik hadikölcsönben való jegy-

zés tehát egyformán érdek és kötelesség, áldozatkészség és üzlet, hazafiság és okos tőkepolitika.

Végül pedig lehetetlen, hogy hatás nélkül maradjon a harmadik hadikölcsönre a német birodalom nagyszerű példaadása. A németek a harmadik hadikölcsönre tizenkét milliárd márkát jegyezték. Oriási összeg, a melynek eléréséhez a németek utóélettel kötelességtudásához kétségtelenül hozzájárult a németek nagy, a háboru alatt csak jobban fejlődött gazdasági ereje. Nálunk ilyen, vagy csak ezt megközelítő számról nem lehet álmodni. De szinte bizonyosra vehető, hogy a harmadik hadikölcsön eredménye ép oly arányokban fogja meghaladni az első kettőt, mint a minő arányt a harmadik német hadikölcsön mutatott az előzőkhez képest.

Fekete az új hadikenyér lisztje.

(A városi lisztellátás október elsején kezdődik. — A nedves buza.)

— Távirati tudósítás. —

Arad, szeptember 29.

Keservessen fogunk mindig visszaemlékezni az elmúlt télre, bizonyos borzadályal a kenyér mizériák, liszthiány idejére, a „kukoricakenyér” uralkodásának időszakára. Fellelegzett a közönség, amikor végre valahára eltűnt a kukoricakenyér s ismét a magyar buza hófehér kenyere kerülhetett az asztalra. Az ideiből termés szükségtelessé tett minden elővigyázatossági, takarékoskodási intézkedést s a mikor a „lisztkeverést” előíró miniszteri rendeletet visszavonták, joggal hibette mindenki, hogy ezzel véget értek az összes kellemetlenségek, amelyek a „kukoricarendelethez” származtak.

Az öröm azonban korai volt s Aradon ma már mind gyakrabban hangzik fel, mind általánosabb a panasz, hogy a liszt, amely forgalomba kerül, sokszor teljesen élvezhetetlen. Szinte hihetetlenül hangzik, de tény, hogy az ideiből termés dacára — habár ma már keverni egyáltalán nem kell a lisztet — a közönség nagy része kenyérliszt címén olyan fekete valamit kap, amelynél még a kukoricaliszt is majdnem különb volt. Ez a földszintű liszt emellett oly keserű, hogy teljesen élvezhetetlen. Munkatársunk kérdést intézett Lőcs Rész helyettes polgármester gazdasági tanácsnokhoz, a város közlélmézési ügyének vezetőjéhez, akitől a következő felvilágosítást kapta:

— Tudomásom van róla, hogy a közönség körében ilyen panaszok merültek fel s hogy ezek a panaszok alaposak is. A közlélmézési bizottság legutóbbi ülésén foglalkozott is az ügygel s utasította a kapitányi hivalt, hogy az illető malom lisztkészletéből mintát vegyen s azt megvizsgálás céljából tegye át a megvizsgáló állomáshoz. Addig, míg a vizsgálat eredménye nem ismeretes, természetesen nem nyilatkozhatom arról, mi az oka, hogy az illető malom lisztje, főleg a kenyérliszt fekete és keserű. Az én feltevésem az, hogy a malom első szállítmánya még nedves volt. Ez azonban csak ideig-óráig tartó hiba, amely már azáltal is megszűnik, hogy a liszt a malomban áll, szárad.

— Ami a városi lisztellátást illeti, az csak október 1-én veszi kezdetét s a városi lisztnél ilyesmi nem fordulhat majd elő, mert szerződésünk értelmében a malmok nem örölhetnek mást, mint legalább 75 kiló nehéz tiszta lisztet s így hasonló esetben szerződészegést követnének el, amely súlyos következményekkel járhat. Meg kell tehát várni a fejleményeket. Különbem sem hiszem, hogy a közönségnek majd bármily panasza lehessen, mert a lisztvásárlás ma már semminemű korlátokhoz kötve niacsan, majdnem olyan szabadon megy, mint békeidőben. A kötelező nyilatkozatokat ugyan, amelyeket a felek aláírtak, egyelőre még őrizetben tartjuk, de nem hisszük, hogy azok érvényesítésére sor kerüljön. A közönség így tetszése szerint bárhol vásárolhat lisztet, természetesen azonban a meghatározott őrlési százalék szerint.

Adler Andor, a Sas malom tulajdonosa a kérdésre a következőképp nyilatkozott:

— A lisztellátás nálunk a legpontosabban folyik, a legnagyobb rendben, úgy, ahogy előre kiszámítottuk, lehetne mondani, matematikai pontossággal. A közönség nagyon meg van elégedve s megelégedésének kifejezését is ad. A liszt minőségileg kifogástalan, tény azonban az, hogy a kenyérliszt barnább, mint béke idején volt. Ez azonban nem hiba, sőt ellenkezőleg: ez a barna liszt egészségesebb és jobb, mint a fehér. A dolog ugyanis úgy áll, hogy minél több nullás és egyes lisztet vannak ki a buzából, annál barnább lesz a kenyérliszt. Most sok fehérlisztet vannak el, s a közönség, amely eddig ahhoz volt szokva, hogy a kenyérliszt négyes minőségű, nem kaphat, csak hatost, mert mást őrlni nem szabad. Ez természetesen barnább, de jobb s például a katonakenyér, amely tudvalevőleg a legjobb és legegészségesebb, még ennél is barnább. Hogy minél főhérebb a liszt, annál kevésbé jó kenyéret lehet sütni belőle, azt élénken illusztrálja, hogy a nullás lisztből például egyáltalán nem lehet jó kenyéret sütni, az csak tésztaütésre alkalmas.

— Felmerültek panaszok — nem ugyan az általam forgalomba hozott liszt ellen — hogy a liszt keserű. Ez sajnos olyan panasz, amellyel az egész idény folyamán találkozni

fogunk. Amint ugyanis tudjuk, az aratási idény alatt s azt megelőzőleg az ország nagy részében folytonos esőzések voltak s a liszt, amelyet az ilyen nedves buzából őrltek, kesernyés lesz és nyulós. Ez nem speciális aradi baj, hanem az egész országban hasonló a helyzet. Megtörténhetik, hogy egy-egy nagy malom heteken keresztül kifogástalan lisztet hoz forgalomba, mert száraz buzát őrl, aztán rákerül a sor egy-egy nedves buza-pártira, amelyből őrlt liszt után ismét kesernyés lesz. Ezért nem tudom eléggé óvni a közönséget attól, hogy nagy készletet halmozzon fel, mert az ilyen készletek nem lesznek eltartathatók, a nedves buzából őrlt liszt könnyen romlik. A helyes módszer, amely által elkerülhető némileg az is, hogy kesernyés lisztet kapjunk, az, ha minél gyakrabban és minél kisebb mennyiséget vásárolunk.

Az aradi sertéshizlalda — mint ismeretes — malma részére szintén nagyobb mennyiségben vállalta magánfogyasztók liszttel ellátását. Vámos Antal, a vállalat igazgatója a következőkben mondta el eddigi tapasztalatait:

— Üzletfeleink részére már szeptember elseje óta szolgáltatunk ki lisztet. Panasz eddigéle nem volt. Azonban az tény, hogy ez idén nagyon rossz buzát kaptunk. Különbem sok volt a friss, nedves buza. Béke idején nem is fogadja el a malom az ilyen buzát, azonban most tekintettel a háborus körülményekre a Haditermény r.-t. és a főszabóirozság is meglehetősen liberális az átvétel kérdésében és csak az igazán romlott buza visszautasítását fogadják el. Más években különben tiszta új buzából október vége előtt nem is őrltek a malmok, hanem a raktáron tartott ő-buzával vegyítették az őrlésre kerülő új termést, hogy jobb lisztet produkálhassanak. Ezidén természetesen ilyen ő-buza tartalékja nincsen egy malomnak sem, hiszen már áprilisban elogyott az 1914. évi termés. — A nedves buzából őrlt liszt nem tartja magát és ha a buzának kis szaga volt, a lisztje egy-két heti állás után szintén szagot kap. Nálunk ezek az általános bajok nem okozhatnak nehézséget, mert nagy malmunk még nem üzemképes és az ideiglenes kis malomban csak annyit őrlünk, a mennyivel napról-napra, hétről-hétre ellátjuk vevőinket, s kik így mindég friss lisztet kapnak. — Később ezek a bajok megszűnnek, mert az idő most már szárazabb, a beérkező gabona felraktározására is van idő és így a nedves buza kiszáradhat.

— Panaszosan említik a kenyérliszt színét is. Régebben kettős, hármas, vagy legfeljebb négyes számú lisztből sütöttek a legtöbb helyen kenyéret és ehhez arányitva a mostani hadikenyérliszt bizony fekete. De főhérebb liszt kenyérsütésre tilos és megnyugtatóul szolgálhat, hogy ez a barnább buzaliszt egészségesebb a főféhérebnél.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Aradi bankigazgatók a harmadik hadikölcsönről.

(A nemzet fokozódó áldozatkészsége. — Pénzbőség van. — A vidéki pénzügyintézetek szerepe a jegyzésnél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 29

Németországban a két előző hadikölcsönt messze felülmúló eredménytel, tizenkét és fél milliárd márkás jegyzéssel zárult a harmadik hadikölcsön aláírása néhány nap előtt és illetékes helyről közzétették azt a híradást, hogy Ausztriában és Magyarországon is folyamatban vannak a harmadik hadikölcsön előkészítésének munkálatai. A kibocsátandó kötvények értesítéseink szerint kizárólag 6 százalékos kamatozásúak lesznek, 5 és fél százalékos kötvények nem lesznek. A kibocsátási ártomány körülbelül a második hadikölcsönhöz hasonló lesz. Az első és a második magyar hadikölcsön jegyzései fokozódó eredményt mutatnak és alkalmasak voltak arra, hogy meglepjék a gazdasági erőnkkel nem tájékozott külföldet. Az aradi pénzpiac, amelynek szilárdsága, megbízható volta és ereje nemcsak a háború alatt, de az azt megelőző válságokban is elismerően mutatkozott, a két hadikölcsön jegyzésénél a vidéken a legelső sorában volt.

Most, a harmadik hadikölcsön előkészítésénél érdekes és aktuális hallani azok szavát, akik Arad gazdasági életét áttekintő helyzetben a hadikölcsön aradi jegyzéseit irányító erővel intéző nagy pénzügyintézetek élén állanak. Ezért fordultunk kérdéssel az intézetek vezérigazgatóihoz, hogy mondják el: milyennek látják a harmadik hadikölcsön kibocsátása szempontjából a helyzetet.

Ottenberg Tivadar

udvari tanácsos, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója.

A kibocsátandó harmadik hadikölcsön talajára és előkészítésére vonatkozólag munkatársunknak a következőket mondotta:

— A jelenlegi helyzetet és a mostani viszonyokat feltétlenül alkalmasnak tartom a harmadik hadikölcsön kibocsátására és meggyőződésem, hogy a siker nemcsak minden várakozásnak meg fog felelni, hanem azt felül is fogja múlni. Hazánk lakosságának áldozatkészsége az első két hadikölcsön kibocsátása alkalmával fényesen bevált, még pedig akkor, mikor a hadihelyzet reánk nézve kedvezőtlen volt. Az első hadikölcsön kibocsátásakor, azaz november havában az oroszok a Kárpátokat dőngették, a második hadikölcsön kibocsátásával pedig egybeesett a hitesszegő olaszok hadüzenele és még is megközelítőleg két és fél milliárdot teremtett elő Magyarország, amit még a legoptimistább szakemberek sem vártak és azt majdnem lehetetlennek tartottak.

A harmadik hadikölcsön sikerét kétségtelenül elő fogják mozdítani nemcsak a javult harcéri és gazdasági viszonyok, hanem a már hosszú évek óta nem tapasztalt nagy pénzbőség is, mint hogy a hadviselés által szükségelt különböző hadi cikkeikért és nyersterményekért járó óriási összegek tul-

nyomó részben az országban maradtak és e nagy tőke jó elhelyezést keres. Bizonyára az új hadikötvények is ugyanoly feltételek mellett kerülnek kibocsátásra, mint az előzőek és kétségtelen, hogy a magas kamatozású címletek kitűnő tőkebefektetést képeznek. Igen sürgőn hallhatjuk mostanában mérvadó pénzügyi körökben azon kijelentést, hogy eddig nem is sejtettük, mennyire képesek vagyunk a hadikötvények felvételére és hogy csak ez a világháború tün'ette ki eklektikus módon gazdasági és pénzügyi erőnk. Akkor, amikor gazdag ellenségeink kénytelenek Amerikába menni és ott szűves feltételek mellett egy pár milliárdra menő kölcsönt kikönyörögni, akkor nagy büszkeséggel utalhatunk arra, hogy mi minden idegen segítség nélkül hazánkban tudjuk környedően elhelyezni a mi hadikölcsönkötvényeinket.

Ha tehát a szempontból indulunk ki, hogy Németországban a hadikölcsönjegyzések mindig fokozottabb sikerrel kerültek kibocsátásra és hogy a harmadik kibocsátás 12 milliárd márkánál többet eredményezett, ugy joggos az a reménység, hogy a nálunk legközelebb kibocsátásra kerülő hadikölcsön jegyzése lényegesen felül fogja múlni az előző két jegyzés eredményét.

A hadikölcsön fényes sikerének kérdése oly nagy horderejű a monarchiára nézve, hogy ahhoz tényleg minden egyes embernek a legmesszebbmenő határig hozzá kell járulni és minthogy a hazai pénzügyintézetek a legnagyobb készséggel és hazafisággal eddig is mindenféle kedvezmények nyújtásával megkönnyítették a jegyzéseket, illetőleg a kötvényekre a legolcsóbb kamattételek mellett nyújtottak kölcsönöket, módjában fog állani mindenkinek, hogy csekélyebb tőkével is nagyobb jegyzéseket eszközölhessen. Igen kíváncsúnak mutatkoznék még, hogy azon rétegek, amelyek eddig távol tartották magukat a hadikölcsönjegyzéstől, ez alkalommal jó példával járjanak elől és még mindig elrejtett tőkéiket a haza oltárára tegyék le kölcsönjegyzések alakjában.

A vidéki pénzügyintézeteket kivétel nélkül ez alkalommal csakis hazafias szempontok fogják vezérelni és úgy egyenként, mint összeségükben mindent el fognak követni, hogy a mi pénzügyi készletségünk ép oly fényes eredményű legyen, mint győztes hadseregünké.

Nattland Bernát

az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója

a következőket mondotta munkatársunknak:

— A harmadik hadikölcsön sikerét feltétlenül biztosra veszem. Pénz van bővében különösen a gazdáknál. Hogy a közönség mennyire áldozatkész még most is, azt tudjuk és erről minden nap meggyőződhetünk. Ez az áldozatkészség nem apad, sőt mindig növekszik. Mi is meg fogunk mindent tenni a siker érdekében és így szép kilátással nézhetünk a harmadik hadikölcsön jegyzései elé.

Raicu Sebő

az aradi Viktoria pénzügyintézet vezérigazgatója

ezeket mondotta a harmadik hadikölcsön várható sikeréről:

— A hadikölcsön kibocsátására az időpontok kedvezőnek tartom, annál is inkább, mert osztrák patsink mindenütt győztesen nyomulnak előre. A közönség áldozatkészségétől is sokat remélek. Ezenkívül a gazdáktól, akik terményeik értékét most veszik be, és a hadseregszállítókól, akik Aradon elegendően vannak, szintén sok jegyzést lehet várni. Intézetünk, már mikor megkaptuk a hadikölcsön kibocsátásáról szóló értesítést, a velünk összeköttetésben álló kisebb intézeteket nyomban felvilágosította a hadikölcsön sikerének érdekében és magunk is mindent megteszünk a legnagyobb lelkesedéssel, hogy az eredmény minél szebb legyen.

Hehs Béla

az Aradi Ipar és Népbank vezérigazgatója az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta:

— A legnagyobb reménységgel nézek a harmadik hadikölcsön jegyzésének megkezdésére. Pénz van még bőven és ez mind felszínre fog kerülni. A betétek napról-napra emelkednek és ezeknek nagy részét a hadikölcsönbe fektetik be. A termények eladásából igen sok pénz került a gazdákhöz, akik bizonyára nem fogják ezeket a tőkéket elvonni a kölcsöntől. S végül mi is megteszünk mindent a szent cél érdekében.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A színház hírei. A bájos ismeretlen. Csütörtökön van a társulatnak első megnyitó előadása, amely egy szövegben, mint zenei tekintetben kiváló az újdonság előrangú szereposztásában kerül bemutatásra és tekintettel, hogy a 38-ik gyalogezred zenekarával megerősített színházi zenekar az újdonság minden zenei szépségét érvényre juttatja, a közönség az összes enyves dobokat a legnagyobb élvezettel nézheti, a szereplők tudásuk és tehetségük legjavával állanak a közönség elé, így, hogy az ideai színidény minden tekintetben élvezetes estétet biztosít a közönségnek. „A bájos ismeretlen” egymásután négyszer van műsoron. Vasárnap délután mérsékelt helyárral a Varázsköringő operett kerül színre. — A bájos ismeretlen (Die schöne Unbekannte), operett 3 felvonásban. Szentpáli főhadnagy kártya-adósság miatt kénytelen lemondani a rangjáról. Tisztársai bucsulakomát rendeznek a tisztelétére, amelyen mulatozás közben régi szerelméről beszélgetve — a főhadnagy összes női kéztől eredő levelét elégetik. Egy levél a sok közül felbontatlan. A mint felnyitják, egy női keztyű hull ki belőle, mellette egy levél, a melyben „a bájos ismeretlen” azt írja, hogy együtt volt a főhadnaggyal egy bálon, a hol álarcot viselt. Nagyon érdeklődik iránta és a keztyűt is azért küldi, hogy egy éven belül a főhadnagy keresse meg a párját. Ha megtalálja, a keztyű tulajdonosnője, a ki szép és gazdag, feleségül megy hozzá. Az év leteltéhez még három nap hiányzik, ha ezt a nőt megtalálja, kifizethetné minden tartozását és megtarthatná tisztelt rangját. Szentpáli elhatározza, hogy megkeresi a bájos ismeretlent. II. felvonás: Egy jótékony célú házaron Szentpáli két nővel találkozik és mind a kettő a rejtelmes levél írójának hazudja magát. Szentpáli azonban közben beleszeret Lidia-ba, de nem tudja, vajjon a szép nő viszonzza-e a szerelmét? A legnagyobb kétségben hagyják ott a házaron, ő azonban nem adja fel a harcot. III. felvonás: Szentpáli megtudja, hogy Lidia nem más, mint a kereset bájos ismeretlen és viszonzza szerelmét. Boldogan egymásé lesznek.

* Beiratkozás hegedű, zongora, ének és mimika tanulására Karháznak Ferenecé, Battbyány-u. 21. 3447

* Aradi Zenekonservatórium. (Szabadság-
tér 21.) Intézetem legfőbb törekvése lévén a
művészi zenét kereső közönség igényeinek ki-
elégítése, nem zárkozhattam el azon sok és
komoly oldalról jövő óhaj elől, hogy a művé-
szi énekképzés érdekében megfelelő erőt szer-
zödtessék az intézetemhez. Büszkén és öröm-
mel jelentem, hogy *Gelinek Lotte* urhölgyet
sikerült e célra megnyernem, kinek művészi és
zenepedagógiai teljesítményei a legmagasabb
igények kielégítését garantálják s a kit ezen-
nel a művészi éneket tanuló közönség szíves
figyelmébe ajánlani hátkodok. *Gelinek Lotte*
kisasszony magas drámai soprán hanggal ren-
delkezik; számtalan önálló dalestély művészi
sikere fűződik nevéhez; mint operanékes pe-
dig *Elsa*, *Elisabetha*, *Margaretha*, *Agatha*,
Mimmy, *Butterfly* szerepében a kiel. lebergi,
frankfurti, hadnoveri és brünni operaházban lé-
pett fel zajos és elismert sikerrel, azonkívül
Wienben vezette növendékeinek énektanul-
mányait. Feleslegesnek vélem a művészi ének-
tanulás szükségességét hangsúlyozni, csak rö-
viden utalok arra, hogy a zenei műveltség a
pláne a zongorázó tanulók zenei hallásának a
kiképzésére a 16-17-ik életévtől kezdve nél-
külözhetetlen feltétele az énektanulás. A tani-
tás kezdődik október 1-én. Beiratásokat in-
tézeti növendékeként, valamint magánta-
nulókként való jelentkezéseket a mai naptól
kezdve elfogadok. Teljes tisztelettel *Mütter-
müller József* igazgató. A társadalmi helyzet
javulása idejére egy elsőrangú, nagynevű beze-
dűvirtuóz szerződtetéséről gondoskodtam. 3776

* De profundis. (Szonáció az Urániá-
ban.) A berlini Kammerspiele varázslatos, elő-
kelő levegője járta át tegnap a színház néző-
terét, mikor négy és előkelő közönség másod-
szor gyönyörködött a modern irodalom egyik
nagy remekében: az eszmék népszerűsítésének
problémáján. Súlyos, nagy problémák kerütek
olt tegnap szőnyegre, olyan lendenciával,
melynek megvitatása egy évezred óta tart és
íme senkinek sem volt nehéz, mindenki meg-
értette és természetesen találta a megoldást.
Régen láttunk olyan filmet, mely ennyire le-
tudott bilincselni, szinte elkábitott, megnémi-
tett és csak akkor térünk magunkhoz, mikor
a tanár sirján olvastuk az egész mese gerinc-
témáját: Az apák bünsírt nem felelnek a
gyermeknek! Két teljes óráig köti le figyel-
münket ez a film és nincs egy perc sem, mely
ne hozna valami újat, érdekességet. — A *rezervista álma*, *Ziehrer* zenéjére készült ma-
gyar háborús operett legközelebb az Urá-
niában.

* Az Uj Idők új évnegyede. A magyar
családok e méltán kedvelt hetilapja új évneg-
yedét új magyar író regényével kezdi meg.
A regény címe „Varjú a toronyórán.” A szer-
zője Csathó Kálmán, akinek neve, mint a
Nemzeti Színház főrendezője, ismeretes a
nagyközönség előtt. Csathó Kálmánnak ez az
első nagyobb irodalmi munkája, amely tele
van üdőséggel és érdekességgel, előkelő helyet
fog elfoglalni a magyar irodalomban. Herceg
Ferenc, a szerkesztő, „A villamoson” címmel
írt művészi erejű elbeszélést. Több érdekes
cikken, novellán és versen kívül telemítésre
méltó a pillanatfelvételek vidám és ületes ro-
vata. — A képek fölülélik a négy világtáj
minden harcterének érdekes epizódjait. — Az
Uj Idők előfizetési díja negyedeve 5 korona.
Mutatványszámot kívánatra ingyen küld
a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrássy-ut 16. sz.

* Mátrai Ernő az Apollóban. (Uj Nordisk-
dráma bemutatója.) A fenti két cím nem egy
és ugyanazon eseményt jelenti be. Két nagy
slágere van az Apolló csütörtöki új műsorá-
nak. Ismét gyönyörködhetik az aradi moziba-
járó publikum Mátrai Ernőnek, az idegenbe
került kiváló tehetségu magyar moziművésznek
a játékában, amelyet a Reinhardt-filmeken is-
mertünk meg. Reinhardt groteszk elrajzolásait
Mátrai csodálatosan adta vissza s az ő stíluszerű
játéka sokban elősegítette a fantasztikus képek
emlékezetes sikerét. Mátrai most a „Csibészek”
címu kétfelvonásos vígjátékban fog fellépni. Ez
az alakítása is mesteri s stíluszerűen simul a
darab nivójához. A csütörtöki új műsor másik
slágere egy Nördisk-újdonosság: Az üstökös. A
legújabb Nordisk-filmek legsikerültebbje ez a
hatalmas dráma, amelynek a fővárosban nagy
sikere van. A főszerepet Ellen Aggerholm kreálja.

Mérges gázfelhőkkel törték át a német védelmet nyugaton.

(A támadás félsikerrel járt. — A második védelmi vonalig nem jutott az ellenség.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Páris—Bern, szeptember 29.

A berlini Bund katonai szakértője a nyugati harctéri helyzetről így ír:

— A német védelem nyugaton át-
esett az angol-francia offenzíva első nagy lökésén. Tény, hogy sikerült a szövetségeseknek a megerősített német front első vonalát két helyen tejszaki-
tani, de nem volt már elegendő lélek-
zetük és tüzelési erejük arra, hogy az első és második vonal közötti részt át-
lepjék és az elsőnél még erősebb má-
sodik vonalat megtámadják. A német veszteségek jelentékenyek, de megte-
lelnék a harc körülményeinek. Az első kettemetlen pillanatot a német védelem kiállotta es bizonyította védővonalai-
nak rugalmasságát.

Több százezer köbméter mérges gáz.

Berlin. *Kellermann Bernát*, az is-
mert regényíró, aki mint haditudósító a nyugati hadszíntéren van, a *Berliner Tagblatt*-ban a La basséi utolsó harcokról ezeket írja: Óriási muni-
ció-tömeg felhasználásával és tizen-
négy-tizenöt divízióval, amelyben skó-
tok, irek, gurkhák és mindennemű
színes katonák harcoltak, továbbá
mérges gázok száz és százezer köb-
méterét árasztva reánk kezdtek meg
az angolok a nyugati front jobb
szárnyán az offenzívát. Az előkészí-
tés drága és alapos volt, az ellenség
vesztesége óriási, az eredmény pedig
alig említhető. Négy napig tartott az
ágyuzás, amíg a negyedik napon a
főtámadás Fromellesnél megkezdő-
dött. Ezt a támadást azonban súlyos
veszteségek mellett visszavertük. Am-
berótól nyugatra egy ellenünk tá-
madó indiai dandárt megsemmisí-
tettük, hasonlóképen járt a támadás
Givenchynél. Itt az angolok minden
siker nélkül füstbombákkal dol-
goztak. Az egyetlen pozitív ered-
ményt a La basséi csatornától
délre érték el, de itt sem katonákkal,
hanem százezernyi köbméter mér-
ges gázzal. A gázhullámok oly sü-
rűek voltak, hogy tíz lépésnyire se
lehetett látni. Csapatainknak vissza-
kellett vonulni a második állásba.
Mihelyt a gázoktól megtisztult a le-
vegő, ellentámadásba kezdünk és az
elvesztett területek jórészt visszahódi-
tottuk. Az ellenség által összelőtt
Souchez is kiürítettük, azonban előbb
itt kétezeröttszáz foglyot, köztük egy
angol tábornokot, egy ezredes és egy
alezredest elfogtunk. Jelentéktelen ál-
lásoktól eltekintve, összes eddigi po-
zíciónk kezünkben maradtak és az
újabb angol támadásokat visszaver-
tük. Csapataink hangulata kitünő.

Bécs, szeptember 29. A Reichspostnak a német főhadiszálláson levő tudósítója jelenti: Csaknem négy napi tüzéségi előkészítés után és példátlan löszerpazarlással az angolok szeptember 24-én Armentierestől délre kezdődő s a Loretto-magaslatig, onnan pedig az Arrastól délre levő területig terjedő fronton pedig a

franciák megtámadták állásainkat. A támadást, amely főleg a lensi szénmedencék ellen irán-
nyult, az angolok gyilkos gázokkal vezették be. Mérges füstökkel fedezve az ellenség 50-70 óras lövetéssel teljesen szétlőtt és régen el-
hagyott árkainknak rontott. Sikerült ezen a helyen, ahol a gáztámadást az időjárási viszonyok elősegítették, állásunkba behatolni és a frontot kissé benyomni. Az esztelen ágyuzás és az utána következő gáztámadás ellenére csapa-
taink a második állásból ellentámadásba mentek át, amely egyes helyeken az ellenséget visszave-
tette. Labassétól délre és a csatornától északra atmoszférikus okokból a gáztámadás hatástalan maradt. A franciák a Loretto-magaslatról Ar-
rasig szintén gázbombákkal támadtak, de semmi különös hatást nem értek el. Az ellen-
ség vesztesége a támadásnál és ellentámadás-
nál zárófűzünk folytán rendkívül nagy volt. Az egész eredmény egy kis csorba a frontonakon.

Szeptember 25-ike óta több mint 2500 fe-
hér és színes angol fogtunk el, köztük egy dandárparancsnokot, egy ezredest és egy alez-
redest.

A repülők tevékenysége igen élénk volt és főleg vasutak, telefonkészülékek és hidak el-
len irányult. Csapataink elővigyázatossága ed-
dig minden kárt elhárított. Gyalogságunk a Lille mellett levő Chalationalt tegnap ismét le-
lőtt egy reptől.

Szeptember 27-én Quischinnél a tá-
madó angolokat nagy veszteségekkel vissza-
vertük

Óriás erővel indult a nagy offenzíva.

Frankfurt. A *Frankfurter Zeitung*-
nak Bernből a következőket jelen-
tik: Francia jól értesült körök vé-
leménye szerint az angol és francia
offenzíva a francia kormány nyo-
mására vezetendő vissza. A kor-
mány ugyanis nem meri a téli had-
járatot megkezdeni, ha nem kísé-
relné meg előbb azt egy nagy offen-
zívával elkerülni. Munió és nehéz
ágyuk nagy számban állanak az
offenzíva rendelkezésére és nincs
kizárva az sem, hogy Olaszország
csapatokat fog küldeni a nyugati
frontra. Sőt valószínű az is, hogy
már most is vannak a front mögött
tartalékban olasz katonák.

Megbukott a tömegtámadás.

Basel, szeptember 29. A *Basler Anzeiger*
jelenti a keleti frontról: A franciák és angolok
tömegtámadását ma már megbukottnak tekint-
hetjük. A németek főállásai érintetlenek. A tá-
madók vesztesége, e háború legnagyobb vesz-
teségei közé számíthatók.

Párisig hallatszik a nagy csata

ágyuzaa.

Kopanhága, szeptember 29. A nyugati
front rettenetes ágyuzása, az utolsó napokban
egészen Párisig, észak felé messzi hollandi vi-
dékeken is hallható volt. A vérfürdő az utolsó
huszonnégy órában iriózatos volt.

Tegnap elkeveredett harc dühöngött az
egész fronton. Nemesak szárazföldön, hanem
vizen és levegőben is folyt a harc.

Szerbia védi a bolgár határt.

(Románia felé elzárták a bolgár forgalmat. — A román kormány magatartása.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Nis, szeptember 29.

Bukarest. Cladováról jelentik Turnu-Severinben, hogy 50,000 szerb katonát a bolgár határra szállítottak.

Bolgár intézkedések a román határon.

Bukarest, szept. 29. Giurgiuból jelentik a bukaresti lapoknak: A ruszcsuki kikötőben horgonyzó orosz pontonokat és hajókat elindították a ramadani kikötőbe. Számos vonat a tartalékosokat a különböző helyőrségekbe szállítja. Ruszcsukban este 9 órakor kiotják az összes lámpákat. Az összes szállodák telve vannak. A rendőrségen átvizsgálják az idegen alattvalókat.

Bukarest, szeptember 27. Giurgiuból jelentik, hogy Bulgária és Románia között tegnap óta szünetel a postaforgalom. Tegnap már nem érkeztek Giurgiuba Bulgáriából postacsomagok.

Szófia. Az Echo de Bulgarie szerint a román-bolgár teheráruforgalom kérdése véglegesen elintézését nyert. A bolgárok semmit sem fognak visszatartani a Romániának szánt árukból, míg Románia gondoskodni fog a Bulgáriába címzett áruknak gyors kiszolgáltatásáról. Ez a megállapodás a bolgár mozgósítás befejezése után lép életbe.

Bukarest, szept. 29. A bukaresti bolgár követség hivatalosan közli, hogy azoknak az áruknak a szállítását, amelyek Bulgárián át érkeznek Romániába, egyelőre be kellett szüntetni. Ezek az áruk többé nem találnak felvételre Ruszcsukban.

A román kormány magatartása.

Bukarest. Megittuk a román minisztertanács határozatát, amely szerint Románia eddigi magatartásán mit sem változtat Bulgária és Görögország általános mozgósítása. Ezt az újabb kormánydeklarációt azóta hivatalosan is kibocsátották és a romániai konzervatívpart egyik legtekintélyesebb organuma, az Inainte ahhoz a következő megjegyzéseket fűzi:

— A lapokban egész sor vélemény és interjú jelent meg, amelyek a román kormány magatartását kommentálják és mindenteljeszándékot imputálnak Bratianu miniszterelnöknek. Mindezek a kommentárok és beszélgetések egyszerű kitalálások. Eddig semmiféle olyan esemény nem történt, amiből arra lehetne következtetni, hogy a román kormány valamilyen irányban megállapodásra jutott volna, avagy, hogy szándékában állna magatartását megváltoztatni. Várjuk tehát be türelemmel a pozitív hivatalos híreket és ne törődjünk az érdeklét ujságok tendenciózus mesésével.

Szerbia görög segítségre számít.

Milanó, szeptember 29. A „Temps”-nek jelentik Romából, hogy Szerbia a németek, osztrákok, magyarok és bolgárok együttes támadását nyugodtan várja, azonban ez a nyugodtság természetesen nem elegendő arra, hogy

a németeknek Konstantinápoly felé való nyomulását komolyan feltartóztathassa.

Bukarest, szeptember 29. A szerb ujságok még mindig abban reménykednek, hogy Görögország érvényesíteni fogja a szövetségi szerződést és bolgár támadás esetén meg fogja segíteni. Jellemző erre a bizakodásra, hogy az ujságok Konstantin király egy állítólagos kijelentését terjesztik, a mely szerint a király azt mondotta, hogy ha a háború Bulgária ellen kitör, Görögország Olaszország példájára nem fog hadat üzeni Németországnak.

Az entente támogatja a megtámadott balkán államot.

Berlin, szeptember 29. A Daily Chronicle-nek jelentik Athénből: A négyesszövetség követői vasárnap közölték a görög kormánnyal, hogy ha Szerbiát, vagy Görögországot támadás éri, a szövetségesek azonnal hadsereget fognak partra szállítani és pénzügyi támogatást is adnak. Rómában megerősítik azt a hírt, hogy az entente 150–300.000 embert fog partra szállítani Szalonikiban.

Bulgária egy hét múlva megkezdi a hadjáratot.

Hága, szeptember 29. Londonból érkező hírek szerint Bulgáriának Macedóniába való benyomulását egy héten belül várják.

Bolgár-görög egyezkedés.

Rotterdam, szeptember 29. A Nieuwe Rotterdamse Courant szófiai magánértesülése szerint kormánykörökben azt állítják, hogy Bulgária és Görögország között már régóta meg egyezés van arra nézve, hogy Görögország visszaadja Bulgáriának Kavallát és Bramát, a mögöttük lévő országgrézszel együtt Serrez kivételével és ezzel szemben megkapja Gevghelit és Doirant.

A szerb repülők nem látnak ellenséget.

London. A Reuter ügynökségnek jelentik Nisből: Petár király teljesen egészséges és pár nap előtt meglátogatta a frontot. Tíz szerb repülő hatvan kilométernyire berepült Magyarország belsejébe és azt a jelentést hozta, hogy alig láttak osztrák-magyar katonát, német katonát pedig egyáltalán nem.

Venizelosz és Konstantin király.

Lugano. Az olasz sajtó sthéné sürgönyei Venizelosz politikájának nagy győzelmeiről adnak jelentést. A bolgár mozgósítás folytán állítólag Görögország rokonszenve Németországgal szemben megszünt. Ezzel szemben a Daily Telegraph Athénből azt jelenti, hogy a király és Venizelosz teljes egyetértéséről terjesztett hír nem egészen felel meg az igazságnak.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Öreg fiuk sorozása

Aradon.

(A 43–50 évesek szemléje. — Apró esetek a sorozó mércénél.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 29

Ismét megélenkült ma reggelre az aradi városháza udvara, katonaiügyosztály szobájában megint felállították a mércét, de akik az alá járultak, nem pelyhedző állu síhederek, nem vicánkodó legénykék voltak, hanem komoly, meglelt bácsik, az „öreg fiuk”, a 42 éven felüliek. A legtöbbjük még egy éve is kávéházi asztal mellett emlékezett vissza katoná-eveire, vagy otthon, ebéd után, „tischlizés” közben mutatta serdülő fiának, leányának a berámázott képet „szolgálati időm emlékére”, vagy legjobb esetben is a sztratégiai vitatkozásnál a boszniai „háboruban” szerzett tapasztalataira hivatkozott és dehogy gondolt volna arra, hogy valaha is még egyszer be kell bujni az angyalbőrbe. S most megint a városháza udvarán, folyosóján várakoznak, hogy sor kerüljön rájuk, hogy megütközzék a katonamértéket, legtöbben dereszű fejjel, de ugyanazzal a jókedvvel várakoznak a magukba dudolhatják: „D-cambernek elsőjével be kell rukkolni.”

A katonaság bizonyos tekintetben demokratikus intézmény, ahol még a civiliszeiben nagyságos doktor ur, most azonban csak tit. Gef. urnak is strammul kell szalutálni a káplár urnak, aki lehet, hogy fél év előtt még Detcs volt nála. A sorozás ugyyszólván előszobája a katonásdinak, de ez már sokkal kevésbé demokratikus intézmény. Kint az udvaron, a folyosón, szürös-gubás emberek, nagyjából román földművelők, gazdák, csupa jól megtermett, erőteljes ember, meglepően „jó anyag.” Bent, a sorozóhelyiség mellett szobában az „arisztokrácia” s ha itt körülnéz az ember, akkor látja igazán, kik azok, akiket röviden „negyvenkettőtől ötvenig”-nek nevezünk: a város vezetői, irányítói, a kereskedelem, ipar, közgazdaság, politika legkiválóbbjai.

Megkezdődik a sorozás, amely nem megy valami nagyon szigorú módon, a nagybajszu ezredorvos mindenkit gondosan, hosszan megvizsgál, mellét, fogait, száját, talpát s ha semmiben sem talál kivetnit valót, akkor mondja ki az ítéletet. Az egyik jó magyar kidüllesztett mellé állított eleje s még mielőtt megvizsgálhatták volna, büszkén vágta ki: — Nekem nincs semmi bajom! — Azt majd én mondom meg! — felelte az ezredorvos s ismét csak alapos vizsgálat után mondta ki a sokat jelentő „alkalmas” szócskát.

Egy másik „legény” viszont a rozgó nyársát akarta lepípálni a mérce alatt s az orvos előtt, de ez ezredorvos csakhamar elosztotta kétségeit:

— Ne erőlködjék kérem, ne fárasztassa magát, az ilyesmi itt nem használ!

Bizony nem használ sem ez, sem más apró huncutság. Nem használta például egy aradi urnak az, hogy borotválatlanul, egy hetes összes szakállal akart magának beteg, vagy inkább züllött és zilált külsőt kölcsönözni. A szakállas bácsi egy óra múltán ép úgy, mint a többiek már mint regruta esküdtött feltartott két ujjal örök hűséget „ő felségének és ő felsége tábornokainak.”

Az első között került a mérce alá Neuman Alfréd báró, őt azonban alkalmatlannak minősítették. Igazgatójának, Fuchs Arnoldnak már

több szarancsója volt, alkalmasnak bizonyult s a közös hadsereghez osztották be.

Az ismertebb aradiak közül beváltak: Adler Andor nagykereskedő, Fodor Gyula, Hehs Béla és Stein Zsigmond bankigazgatók, Kopu János és Lahmser János bankpénztárosok, Stauber József fűszerkesztő, Fuchs Arnold Neuman-nyári fűszerüzem. Kuzmann Dénes pénzügyi titkár, Szánthó Gyula pénzügyi tanácsos, Ornstein Árpád bírő, Müttermüller József zenetanár, Velesov Géza dr. és Kertész Miksa dr. ügyvédek, Deli Lajos színész, Pannón György hivatalnok, Reicher Neuman-nyári hivatalnok, Szathmáry Géza gyermek-

menhelyi gondnok, Péterity Zoltán főmérnök, Némethy tanár, Szilágyi cementgyáros, Rajcu Demeter törvényhatósági bizottsági tag, Póhm János kereskedő, Gedeon János vasgyári igazgató, Graller Pál nagykereskedő, Huppert Henrik szabó.

Tizenegy órára véget is ért a szemle a hadsereg leendő új tagjai a városbáza udvarán gyülekeztek eskütételre. Egy tizedes olvasta fel előbb a magyaroknak, aztán a románoknak az eskümondatát, amelynek végével lelkes éljenty és „se treasa“-t kiáltottak az öreg fiúk, legfiatalabb katonák.

Oroszország küzdelme a román határ megtartásáért.

(A keletgalíciai offenzíva célja. — A német hadmozdulatok lehetőségei.)

Távirat tudósítás.

Berlin—Budapest—Kopenhága, szept. 29.

Holten Nielsen eredeje a Politiken-ben a keleti harcok helyzetéről és a várható alakulásokról a következőket írja:

— A németek Szentpétervár ellen való előnyomulása csakis az esetben számíthat sikerre, ha egyidejűleg hadihajók segítségével a riviéri öblöt birtokukba vehetik. Ez a törekvés annál valószínűbb, mert abban a pillanatban, mikor az orosz hadvezetés a főváros veszélyeztetésével számolni kénytelen, a déli harcokról nagyobb számú katonaságot kell az északi frontra vennie, ez esetben pedig a német és osztrák-magyar egyesült seregeknek feltétlenül sikerülne ezt a már most is veszélyeztetett déli szárnyat bekeríteni és teljesen megsemmisíteni.

Moszkva meghódítása nagy jelentőségű hadi-tény volna a központi hatalmak részére, mert ezzel Oroszország legfontosabb vasúti csomópontjának, valamint egyik legjelentékenyebb gyári-és kereskedelmi központjának birtokába jutnának. Moszkva elvételének azonkívül óriási erkölcsi hatása volna az orosz népre, mert ez a város a hatalmas orosz birodalom vallási központja.

Kiev meghódítása a központi hatalmak birtokába juttatná a Dnyepertől nyugatra fekvő összes folyókat, miáltal az oroszok teljesen elvesztenék a Fekete-tengerrel való összeköttetést. Egy Moszkva irányában való előnyomulás el sem képzelhető a Szentpétervár ellen egyidejűleg megindítandó óriási előnyomulás nélkül. A Kiev elleni előnyomulás valószínűségét emeli az a körülmény, hogy Bulgária ugyancsak visszavonhatatlanul a központi hatalmak mellé állott, miáltal teljesen eloszlott az a veszély, hogy az ententehez csatlakozó Románia oldalba támadhatná a Kiev irányában előnyomuló német és osztrák-magyar hadakat. Ebből is kétségtelenül megállapítható, hogy a Balkán államok magatartása a keleti harcok legközvetlenebb eseményeire döntő befolyást fog gyakorolni.

Kiev katonai jelentősége egyrészt abban rejlik, hogy az Ausztria-Magyarország elleni orosz támadásnak kiinduló pontját képezi, másrészt pedig abban, hogy elsőrangú katonai depót. A város körül volt erődítések legnagyobb részét 1897-ben lebontották, egyes megmaradt erődöket azonban az utóbbi időben lényegesen megnagyobbították. Kiev rendkívül fontos vasúti csomópont, nemcsak azért, mert a kursz-moszkvai vonalnak egyik legfontosabb állomása, hanem azért is, mert nyugati irányban kitűnő összeköttetésekkel rendelkezik, amelyek Kiev elfoglalása esetén a központi hatalmak hadtámaszpontjává részére igen nagy szerepet jelentenek. Hogy a központi hatalmak előnyomulása az utóbbi időben lassabbá vált, részben az orosz főparancsnok személyében beállott változással áll összefüggésben, részben pedig az Oroszországban már hetek óta beállott nagy esőzések következménye, melyek miatt az utak nagy része ugyiszóván

járhatatlanná vált. A folyók kilétek medrükből és a mocsaras, vidékeken valóságos tavak keletkeztek.

Az oroszoknak Kelet-Galiciában és Volhniában kifejtett, szinte emberfeletti erőlködése, hogy a központi hatalmak előnyomulását feltartóztassa, fő magyarázatát abban lelhetjük, hogy a lehetőség végső határig megtarthassák Romániát balszárnyuk támaszpontjául. Ha ugyanis ezt a támaszpontot az oroszok feladnák és tovább keletre vonulnának vissza, úgy kénytelenek lennének frontjukat igen nagy mértékben déli irányban meghosszabbítani, nehogy itt a bekerítés veszélyének tegyék ki magukat. Ilyen bekerítés az orosz hadsereget teljesen elvágná Odesszától és a Fekete-tengertől és megnyitná a központi hatalmak részére az utat Besszarabiába, ami Románia állásfoglalására végtelen befolyással lehetne.

Veszteségek árán elmenekült a bekerítés elől a vilnai orosz sereg.

London. A Times-nak jelentik Pétervárról: A vilnai orosz hadsereg bekerítése nem sikerült. Az oroszok annyi erősítést vihettek oda, hogy a német csapatok Moledocsónál kénytelenek voltak kissé északra felé visszahúzódní, úgy, hogy most az orosz visszavonulás itt is lehetséges, anélkül, hogy nagyon tartani kellene attól, hogy a németek elvágják az utjukat. Az oroszok itt természetesen nagy veszteségeket szenvedtek.

Tengeri csata az Aaland-szigeteknél.

Krisztiania, szeptember 29. Az Aftenpostennak táviratozzák Stockholmból, hogy az aalandi-szigetek közelében tegnapelőtt kétségtelenül nagy tengeri csata volt, amelyről a részletek még hiányoznak. Az aalandi-szigetek irányából a svéd főváros közelében igen erős ágyuzás volt hallható. Néhány órával később, közvetlenül a stockholmi szigetcsoport közelében, egy német hajóraj vitorlázott el.

Öt korosztály fiatal orosz népfelkelő behívása.

Pétervár, szeptember 29. A Ruskoje Slovo szerint a hadügyminisztérium nem kíván teljesen élni a дума által elfogadott és a cár által szentesített törvénnyel, amely megengedi a népfelkelés második kategóriájának behívását. A hadügyminisztérium még a szeptember folyamán (az orosz naptár szerint szeptember 30 csak 14 nap múlva lesz) a második népfelkelés öt leg-

fiatalabb korosztályát fogja behívni és pedig az 1912—1916-ik évek közé eső korosztályokat.

Kiürítik a vitebszki kormányzóságot.

Pétervár, szeptember 29. Vitebszki kormányzója hirdetményt tett közzé, melyben teszteli a lakosságot, hogy egyes vidékeknek az orosz katonaság által való evakuálása nem vonja maga után a lakosság kényszerű kiürítését. A kormányzó felezölti a lakosságot, hogy maradjon meg lakóhelyén, hogy vagyonát a pusztulástól megóvja.

Bejelentik az oroszok visszavonulását Dubnó alól.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar szeptember 25-én a következő hivatalos jelentést adta ki:

Riga mellett az ágyutüz helyenként erősödött. A németek itt fojtógázokkal töltött lövedékeket alkalmaztak. Dvinszk mellett az egész fronton a Dvina és Drizaty-tó között makacs harcok. Tüzérségük orkászzerű tüzelése által támogatva a németek hevesen támadtak, de a támadásokat visszavertük. Némely lövészárk többször cserélt gazdát. A dvinszki műt hosszában megindított támadás során Novoalexandrov mellett a Laskev-tó vidékén az ellenségnek kezdetben sikerült sáncainkba behatolni, de csapataink ellentámadása kivetette az ellenséget onnan. A németek újra gyülekeztek s bár oszlopaik újra sáncainkra vetették magukat, de ágyúink és gépfegyvereink és kézfegyvereink tüzelése után rendetlenül futottak vissza. Miután csapatainkat még két ízben újra csoportosították, még két ízben támadtak ugyanabban az irányban a németek. A tüzérségi tűz rendkívül heves volt. A támadást azonban a helyütt újra visszavertük.

Egy ellentámadás során egyik csapatunkat a harc hevében a németek körülkerítették, de csapatunk szuronnal nyitott magának utat és a szomszédos csapatokhoz csatlakozott. Dubnó körül Chompán és Golovezczy falvak birtokáért kemény harc volt. Frontális támadással csapataink harminc tisztet és körülbelül 1600 katonát elfogtak; egy géplegyvert zsákmányoltak. Ez az offenzívánk az ellenséges tüzérség orkászűz tüzelése közben folyt le és a mi tüzérségünket arra kényszerítette, hogy később visszavonuljanak az Ikwa-tolyóhoz.

Naptárhirdetők

szives figyelmébe.

Az ARADI KOZLONY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékoit hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

A központi hatalmak Balkán-programja.

(A négyesszövetség katonai és diplomáciai kudarca. — Az óvatos Radoslavow. — Béke kilátások?)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Bukarest, szeptember 29.

Rothert Rudolf, a Vossische Zeitung kiadó munkatársa, aki a forrongó Balkánról annyi érdekes és az események mélyére világító tudósítást küldött lapjának, most a következőkben ismerteti a központi hatalmak balkáni-programját.

— Tehát minden papírra van téve és aláírásokkal szentesítve. A négyesszövetség diplomáciai és sajtóhadjárata mindezen nem változthat többé. Az augusztus 20-án Konstantinápolyban végérvényesen lezárt és néhány nappal utóbb Szófiában aláírt török-bolgár szerződés következtében folyamatban vannak mindazok a formalitások és technikai változások, amelyek a gazdát cserélő Tráciában szükségesek. A munkálatok tartanak és október hatodikáig — mint ezt Radoslavow kijelentette, Bulgária teljesen birtokába veszi a békés úton megszerzett területeket.

Szófiái és bukaresti semleges diplomaták nyilatkozataiból következtetést lehet vonni arra nézve, hogy ezeket az eseményeket miként fogadták az entente-hatalmak balkáni képviselői. A szófiái és bukaresti angol, francia és orosz követek abban a hitben éltek, hogy Bulgária és Törökország közt lehetetlenség a megértés létrejötte. Bölcsességük alapja, amelyben a semleges Balkán-diplomaták is megerősítették őket, egyszerűen így hangzott: „Az új-törökökkel nem lehet semmire sem menni, velük csak rosszul járhat az ember.”

Amikor az entente szófiái előléte Radoslavowval tárgyaltak és őt is ilyen irányban igyekeztek hangolni, az óvatos bolgár államférfiu kijelentette, hogy a bolgárok az esetben, ha a tervezett békés megértés nem jöhetne létre Törökországgal, egyszerűen bevonulnak Tráciába és erőszakkal veszik birtokukba a dedeagáci vasutat és az ahhoz tartozó területeket. Radoslavow ekkor már — ismerve a török-bolgár egyezkedést irányító erőket — tisztában volt azzal, hogy a békés megértés utja el van egyengetve és a célhoz közel jutottak, az entente-diplomaták azonban — a kulisszák mögött történőket nem ismerve — szöszörint vették a miniszterelnök szájuk íze szerint esengő szavait és siettek jelenteni kormányaiknak:

— Hurrá! Bulgária katonai erővel lép föl Törökország ellen!

Hogy Radoslavow csak feltételelesen beszélt, azt elhallgatták, hiszen az ő meggyőződésük szerint a békés megengyezés ugyanis teljesen lehetetlen volt. Ebben a szellemben informáltak természetesen az entente sajtóját is és nem csoda, ha ilyen körülmények között egyszerre pottyanak le az égből.

Ép így bizott az entente abban, hogy Szerbiában és Görögországban nyert ügye van. A négyesszövetség követéségein bejáratos egyének diadalmaskodva beszéltek, hogy ha a szerbek és görögök maguktól nem hajlandók követni az entente utasításait, rövidesen kényszerülnek fognak erre. Hogy miként? „Csak türelem, majd elvállik” — mondogatták. És egy napon végre megélték azt a szerenest ezek derék emberek, hogy hírdültek: a monarchia beszüntette a vasuti, táviró- és postai forgalmat a román határon.

— Ahá. Romániával kenyértörésbe kerül a dolog! — örvendeztek.

Podig hát Romániával nem történt semmi baj és ha nem esznek a jelek, ezután sem fog történni. A forgalombeszüntetés, amely egyébként már véget ért, nyilván csapateltolások miatt és azok nyilvánosságra jutásának megakadályozására történt. Ha a román hadvezetőség itt-ott lövészárkokat ásatott és egyéb megerősítőket készítettett hirtelen, ez nem valami katonai kalandra vágyakozás jele volt, hanem a pillanatnyi aggodalomé. A bukaresti osztrák-magyar követ megnyugtató nyilatkozatai különben a román kormány megriadt lelkeire is jótékonyan hatottak azóta.

Ép oly félreérthetetlenül meg van állapítva az is, hogy mi fog tovább történni a Balkánon. A négyesszövetség tanácsalanul ingadozik jobbra-balra, hogy mihez is fogjon tulajdonképpen, hogyan enyhítse a fenyegető veszedelemet. A központi hatalmak és szövetségeseik, barátaik azonban szisztematikus és világos program szerint dolgoznak. A bolgár-török szerződés volt a bevezető lépés, a többi most már ugyszólván önmagától következik. Abban a pillanatban, amikor a négyesszövetség belátta, hogy Bulgária nem esett hálójába és nem hajlandó mások érdekében megtámadni a törököket, az entente diplomáciájának hosszú hónapokat elfoglaló tevékenysége omlott rommá. Most már csak fenyegetni és gyalázkodni tudnak. Valóságos erőpróbára — az elpuskázott Dardanella-akcióról nem szólva — képtelenek a Balkánon. A Dardanelláknál a legutóbbi nagy erőfeszítés, amellyel Anatóliánál a gallipoli-konstantinápolyi utat uráló magaslatokat akarták elfoglalni, véres és hiábavaló áldozat volt, mert nem értek célt. És a katonai operációk sikertelenségével tartós kapcsolatban áll a balkáni diplomáciai mesterkedések kudarca is. A központi hatalmak iránt nem barátságos érzelmű balkániak reménye, amelyet a Dardanellák elfoglalásába vetettek és a többi balkáni politikusok szinte félelme ettől a lehetőségtől, megszűnt.

A Duna, Drina és Száva között is tehetetlen az entente, Szerbia sorsát nem tudja elhárítani. Az Ézei, vagy a Fekete tengeren tervezett demonstrációk nem fogják a Balkán harci készenlétebe lépett központi államát megriasztani, mert készülődéseiben erre az esetre is tett óvintézkedéseket. A Balkán tehát kiszlott az entente kezéből. Ennek a kéznek nem volt ereje a vakmerő tervhez, hogy a maga igájába hajtsa és céljaira használja fel a balkáni államokat. És ha mindezek után utolsó kétségbeesett kísérletként az entente saját csapataival lépne föl a Balkán déli részén: senki sem kételkedhet abban, hogy mi lesz ennek a kalandnak a vége.

Román vélemény a négyesszövetség béketerveiről.

Bukarest. Carp Péter lapja, a Moldova, legutóbbi számában nagyérdékű cikkben foglalkozik az elterjedt békehírekkel, aminek kapcsán többek között ezeket írja:

Oroszország, amelynek hadseregére a szövetségeseik leginkább számítottak, teljesen meg van verve. Az a könnyűség, amellyel ez történt, az a gyorsaság, amellyel a győzelmi

reményeiktől megfosztották őket, igazolja, hogy az oroszok kezdettől fogva nem tudtak a németeknek és osztrák-magyaroknak ellentánni. Az oroszok újabb offenzívájára számítani olyan gyerekség, amelyre maguk az oroszok sem gondolnak, csak még nem merik bevallani, hogy végleg megvannak verve. Oroszország vezető politikussai most sokkal jobban el vannak foglalva a belső bonyodalmakkal, mint a hadsereg sorsával. A belső állapotok immár a cárizmus bukásának témát tükröznek vissza. Fennáll a félelem, hogy a szabadság utáni vágy az egész birodalmat áthatja és ezért kötné a cárt a saját érdekében, még nagy áldozatok árán is békét most már.

Franciaország szövetségesei erejére számított és ezért nem készült el kellőképpen a háborúra. Egész erejük lathatásával akadályozták eddig meg a németek előnyomulását Páris felé, amibe azonban teljesen ki is merültek és egy teljes évir gyűjtötték az erőt összes erőforrásaikból, anélkül, hogy helyükből mozdultak volna. Több ízben megkísérelték ugyan a németek vasfalanak áttörését, azonban gyengeségük mindig beigazolódott.

A háborút a párisiak szították, de az egy pillanatig sem volt népszerű a néplegzszelebb rétegekben. Ezért áhítóznak most a béke után. Az oroszok leveretése, a milliós angol hadsereg fantazmagóriája, a dardanellai akció kudarca, komolyan békére hangolták Franciaországot, amelynek főtörekvése most, megmenteni, amit még lehet.

Olaszország megtámadta Ausztria-Magyarországot, a midőn az oroszok a Kárpátokban állottak, mert biztosan számítottak arra, hogy elérkezett a monarchia utolsó pillanata. A zsákmány osztásából pedig nem akart kimaradni. Az oroszokat azonban kiűzték a Kárpátokból és Olaszország, immár négy hónap óta, még mindig a határvonalon áll. Ez bizonyítja, hogy az olaszok sem voltak kellőképpen felkészülve a háborúra és hogy az események őket is meglepték. E mellett ugyátszik, a belső állapotok sem valami kedvezőek Itáliában. Ez különben is már kezdetben mutatkozott, a mikor még bizonyossággal számítottak az osztrák-magyarok legyőzésére, mert már akkor sem akart a nép a háborúról tudni. A cenzura lehetetlené teszi, hogy megtudjuk, mi történik Olaszországban, a hol a szocialisták oly hatalmasok. De különböző jelekből arra következtethetünk, hogy az olasz kormány ma már hajlandó volna elfogadható alapon békét kötni, hogy a felelősséget a nagy áldozatokért idejekorán elhárítsa magától.

A Moldova végül Anglia békahajlandóságával foglalkozik és a következő megállapodásra jut:

A négyesszövetség katonai és politikai helyzete nagyon komoly és ma már maga is látja, hogy a jövőben még egyre kedvezőtlenebbé fog válni.

A Weitzer János-utcai kórház vezetői hálás köszönetet mondanak az alanti adományokért. Dr. Grossmann Alfrédné 20 korona, írt. Jakobovits Emil 10 korona, Klein Alfréd 5 korona, Aulich Miksáné 4 korona. Havonta segélyeket adnak: Bing Hugó 10 korona, özv. Kell Manóné 5 korona, Bak Sándorné 5 korona, Bársony Andorné 5 korona, Klein Sándor 4 korona, Glück Zsigmond 4 korona, Hoffmann Lászlóné 4 korona, Funkelstein Józsefné 4 korona, Sági Henrikné 3 korona, Marischek Tilda 2 korona, Unger Miklósné 2 korona, Nuszbaum Zsigmondné 2 korona, Zórer Jaszai 2 korona, Pollák Arnoldné 2 korona, Natland Tilda 2 korona, Hegedüs Gyuláné 2 korona, Berkes N. 2 korona, Lineberg Károlyné 1 korona, Braun Adolfné 5 korona. Uzsonnát adtak: Hajaal Margitka, Dózs Klárka és Rózsika, Lengyel Boriska és Veruska, Klein Margit, Morgenstern Irmska, Binder Irmska és Fricike, Barta Samuné, Róth Gizike, Goldschmid Mela és Aranka, Heintz Nándorné, Jánosy Károlyné, Róth Zsigáné.

Felrobbant olasz tengernagyi hajó.

(A Benedetto Brin rejteimes pusztulása. — Három nagy hadihajót vesztett az olasz flotta.)

Távirati tudósítás.

Róma, szeptember 29.

Az Agenzia Stefani jelenti Brindisiből: A 13.430 tonnás Benedetto Brin sorhajó hátsó löporos kamarájában robbanás történt, amelyet tűz követett. A 820 főnyi legénységből csak 8 tiszt és 379 ember menekült meg. Az áldozatok között van Rubin de Corvin ellentengernagy. A robbanás okát még nem ismerik.

Az abruzzói herceg vizsgálata a robbanás ügyében.

Róma. Salandra miniszterelnök felszólította az abruzzói herceget, a flotta főparancsnokát, hogy a Benedetto Brin felrobbanásának okát megállapítandó vizsgálatot személyesen vezesse és hogy a felelős személyeket kiméletlenül vonja felelősségre, miután a nép a tengerészetenél tapasztalható hanyagság okozta veszélyeknek nem lehet kiéve.

Rövid zárlat vagy merénylet?

Zürich. Rómából jelentik: A Benedetto Brin páncélos cirkálón a robbanás, minthogy ellenséges támadás teljesen ki van zárva, egyik feltevés szerint rövidzárlatra vezethető vissza. Nincs kizárva az sem, hogy a munició magától kigyulladt és végül az sem lehetetlen, hogy a robbantást merénylet okozta. A páncélos cirkálón történt robbanással egyidejűleg Sirakuzában a Piemont nevű olasz gőzösön is történt robbanás és tűz ütött ki. Az esettel kapcsolatban utalnak arra is, hogy Oroszország számára rendelt automobilonkat Génoában és más helyeken pedig katonai jelentőségű tárgyakat az utóbbi időben bűnös szándékkal felgyújtottak. Az olasz sajtó a Benedetto Brin elvesztésének nagy jelentőséget tulajdonít. Azt írja, hogy a hajó tengernagyi hajója volt Presbitero altengernagy flottája egyik osztályának és ezért nem tudja leplezni a veszteség feletti nagy bánatát. Azzal igyekszik vigasztalódní, hogy az olasz flotta az osztrák-magyar flottával szemben még mindig fölényben van.

Hat nagy hajót vesztett az entente az Adrián.

Róma. A Benedetto Brin az olasz flottának a harmadik elpusztult nagy hajója a négy hónapos háborúban. A Giuseppe Garibaldit és az Amalfit osztrák-magyar buvárhajók sülyesztették el, a Benedetto Brin pedig ismeretlen okból támadt robbanással pusztult el. Nem haligatható el, hogy ezzel szemben a monarchia flottája, amely pedig a trancia Courbet és Leon Gambetta, továbbá az angol Liverpool cirkáló elsülyesztésével hat nagy sorhajójával győngyítette az ellenséget, egyetlen nagy hajót sem vesztett.

Sztrájkolnak a háborúellenes olasz munkások.

Lugano. Harmincezer felsőolombardiai textil munkás sztrájkba tépett a hadseregszállítók kárára. A sztrájkolók ürügye bérkövetelés, A firenzei hadseregszállítási városi hivatal a munkásság és radikális pártok azzal vádolják, hogy inkorrekt módon a klerikális szervezeteket javát szolgálja. Különben az egész országban a hadseregszállítással foglalkozó nyilvános intézmények sehol sem működnek megbízhatóságban mint a magánvállalatok.

A drágaság botrányai.

(900 darab olesó sertés. — Az állam büne. — Egy korona egy tej káposzta.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 29.

Meglepő eseményt kell ez alkalommal regisztrálnunk és nehozy bárki is az elfogultság vádjával illesse bennünket, nehogy azt az alaptalan gyanút támasszuk, mintha mi okkal, ok nélkül a hatóságot okoljuk a mai szinte türhetetlen drágaság miatt, ime, ünnepélyesen elismerésünket nyilvánítjuk a hatóságnak. A város vezetősége ugyanis még a jobb időkben 900 darab sertést vásárolt, azokat kihizlalta és most olesón bocsátja a közönség rendelkezésére. Először 2 korona 95 fillér az ára ezeknek a sertéseknek, tehát lényegesen olcsóbb, mint a nem hatósági sertés, mert annak ára kilogrammonként 4 korona 40 fillér. A lakosság öröme tehát határtalan, mert így hosszú időre megoldódik a hus ellátás kérdése. Most mindenki a legnagyobb elismeréssel beszél a város vezetőségek bölcsességéről és különösen a gazdasági tanácsnokokról, aki a legnagyobb odaadással, önzetlenséggel fáradozik a közélet megerősítésére. Nincs tehát más hátra, minthogy a sajtó is hálás szavakkal forduljon Pécs város vezetőségéhez azért, mert megmutatta: miképpen kellene jól megoldani a huskérdést — Aradon.

Egyelőre azonban ez az aranyélet csak Pécsen boldogítja a lakosságot. Amíg nálunk is nem jutnak ilyen pompás gondolatok, s amíg a közélettel foglalkozó hivatalok nálunk nem gondoskodnak ilyen praktikus módon róluk, addig maradjunk csak ama téma mellett, hogy a közönség 6:80 koronáért, vagy 7:40 koronáért vásárolja-e a zsirt? A nagy probléma fölött ma döntött Arad város ármegállapító bizottsága, amely ma délelőtt tanácskozott Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével. Az ülésen Varjassy Lajos dr. kamarai titkár azt ajánlotta, hogy a város szerezzen be sertéseket és adja át szokot a henteseknek olcsóbb áron, a differenciát pedig fedezze a hatósági fizetendővel. Ezzel elérhető volna, hogy a hentesek a tanács által megállapított normális áron adnák a húst és a zsirt. Greón Nándor rendőrfőkapitány azt javasolta, hogy inkább a hus árát emeljék a hentesek, mert azt kevesebben fogyasztanak, a zsirt azonban olcsóbban adják, mert arra minden házartásnak szüksége van. — E pro- pozíció ellen a henteseknek az ülésen jelen volt megbízottja tiltakozott, mert szerinte a húst, főleg a zsirt mellett lehetetlen eladni.

A bizottság ezután kimondotta, hogy javasolni fogja a tanácsnak: a város a hentesektől vegye át a már megvásárolt 73 darab sertést, kilogrammonként 7:40 koronáért a zsirt a város átveszi tőlük és kilogrammonként 6:80 koronáért adja ki a közönségnek. A 73 drb.

sertésből mintegy 60 métermázsa, zsirt kap város, amelyre 4800 koronát fog ráfizetni.

A mai sanyaru és türhetetlen helyzet illusztrálására végül ideiktatjuk azt a panaszos levelet, amelyet egy aradi ismert családnyától kaptunk:

A kofák garázdálkodása minden képzelet fölülmul Aradon. A vidéki termelők tudvalóval kocsiszámra hordják be áruikat Aradra és a Szent István-utcában állapodnak meg. Még meg se állott a kocsi, már mellette teremnek a kofák és ellökődik onnét a „kalapos nagyságukat”, akik pedig a legnagyobb közködséssel élnek most. Ilyen helyen nincs egyetlen rendőr se s a kofák nyugodtan garázdálkodhatnak, kényelmesen összevásárolhatják a cikkeket. Szemtanuja voltam például annak, hogy pénteken egy ismert aradi kofa 40 fillérért vett egy fej káposztát, én is alkudtam a káposztára, de a nagyszáju, goromba kofa elterrorizált onnét. Egy óra mulva a 40 fillérért vásárolt káposztát egy koronáért akarta nekem eladni és kiverte a kezemből, mert olcsóbban mértem kérni. Hol keresünk ez ellen védelmet? A rendőrségi bódében talán? Hiszen ott is válogatott gorombaságokban van részünk. Ez a helyzet már igazán türhetetlen. Tisztelettel S. F.-né.

Egyébként úgy értesülünk, hogy a káposzta drágulását az is fokozza, mert az orosz foglyok a káposztát — amely nemzeti eledelük — tömegesen vásárolják és elég gavallérosan fizetnek a piacon. Ez az állapot is türhetetlen. A közönség még az orosz foglyok miatt is szenvedjen?

HIREK.

Két hét múlva megakad
a lóvasut-forgalom.

— Nincsenek lovak. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 29.

A háború kitörése után, mikor a város be-
szüntette az autóbusszüzemet, tudvalevőleg ismét
megjelentek Arad utcáin a lóvonatok. A város
a lóvonat üzemét nem valami könnyen tudta
megindítani, mert lovakat nem tudott szerezni.
Sikerült azonban szerződést kötni Zászló Sán-
dorral, egy aradi gazdálkodóval, aki hajlandó
volt tizenhat pár lovát a városnak bérbeadni.

Most az a hír terjedt el, hogy október
elsőjére a lóvonat is meg fogja szüntetni a for-
galmat. A hírek van is valami alapja. Zászló
Sándor ugyanis bejelentette a városnak, hogy
október elején bevonul katonának és ezért
kénytelen a várossal kötött szerződését október
elsőjére felbontani. Ilyenformán úgy látszott,
hogy a lóvonat holnapután, elsőjén tényleg
megállítja az üzemet. Lőcs Rezső helyettes
polgármester azonban tárgyalásba bocsájtkozott
Zászló Sándorral, akit sikerült rábírnai arra,
hogy szerződését október 15-ig tartsa ér-
vényben.

Hogy a lóvonat üzemét a város továbbra
is fenntarthassa, három megoldás áll rendelkezé-
sére. Ez pedig, vagy meg fogja venni a hadba-
vonuló gazda lovait, vagy meg fogja rekviráltatni a
katonasággal az egész üzemet, miután a katonasá-
gnak szüksége van a sebesültek szállításánál a
lóvonatra. A harmadik megoldás az lenne, hogy
a teherszállítást a város kisebb gémozdonyok-
kal tonyolitassa le és az innen felszabaduló
tehervonó lovakat lehetőleg a személyforgalom-
hoz beállítani. Ez az utóbbi megoldás mennyi a
legkényesebb, de ez a legrosszabb. A vagon-
okat vonó lovak ugyan erősek, de egészen
lassu járásuk és a már most is siralmasan bak-
tató lóvasúthoz ezeket szinte neveléses lenne
felhasználni.

A kérdésben a műszaki bizottság legköze-
lebbi ülése fog dönteni. A városnál arra szá-
mitanak, hogy erre az időre a gépjárműgáz-
gató is hazajön, s a műszaki bizottság az ő
véleményezése alapján fogja a határozatát meg-
hozni.

Offenzívára készülnek a törökök.

(Váratlan támadás Anatóriánál. — A török kamara megnyitása.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, szeptember 29.

A főhadiszállás közli szeptember 28-ról.
Dardanella-front: Az Anaforta-szakaszon
felderítő csapataink 26-ról 27-re virradó éjjel
bombákkal váratlan támadást intéztek az el-
ellenesség lövészárkai ellen, miközben ötven fey-
vert, szuronyokat és távosóvakat zsákmányol-
tak. Az Ari-Burnu-szakaszon ütegeink elhall-
gattatták a jobbszárnyon egy három ágyúból
álló ellenséges üteget; egy ágyút elpusztít-
tottak.

A Sadi-Bahr-szakaszon szeptember 27-én
a változatlan fronton gyaloglászati tűz volt, a
baliszárnyon tüzérségi harc és bombavetések. A
centrumban mintegy 50 ellenséges katona tá-
madást kísérelt meg, de mielőtt fedezékükből
néhány lépésre előbbre jöttek, tüzelésünk meg-
semmisítette őket. A maradék a lövészárkba
menekült vissza.

Szeptember 27-én egyik repülőnk Lemnos
szigetén bombákat dobott egy ellenséges re-
pülőgéphangárra. Az egyik bomba talált.

Enver pasa a török offenzíváról.

Lausanne, szeptember 29. A Ga-
zette de Lausanne konstantinápolyi
munkatársa beszélgetést folytatott En-
ver pasa török hadügyminiszterrel az
új kaukázusi offenzíváról:

— Az offenzíva — jelentette ki
Enver pasa — tényleg hetek óta ké-
szül, de még mindig a készülődés

stádiumában van. Az oroszok a felső
harcterekről nem vonhatnak el kato-
nákat, a kaukázusi mohamedán kato-
nákat pedig nem lehet testvéreik el-
len vezetni. Lehetséges, hogy Nikola-
jevics, a bukott vezér próbálkozik
majd valamivel, de két millió török
harcos áll rendben. Ha eddig egy
esztendő alatt nem értek el semmit,
majd meglátjuk, mit fognak most el-
érni. Mi várjuk őket.

A török kamara ülése.

Konstantinápoly. A török kamara ma tar-
totta megnyitó ülését, melyen a kamara tagjai
köszönétet fejezte ki a hősi hadseregnek. Az
ülést a jövő hó 5-re elnapolták.

— Feloszlatták a szerajevói köz-
ségtanácsot. Szerajevóból jelentik:
Az országos kormány a közös pénz-
ügyminiszter felhatalmazásával fel-
oszlatta a szerajevói községtanácsot,
mert legtöbb tagja katonai szolgál-
tot teljesít és mások pedig már hosz-
szabb idő óta súlyos betegségeik miatt
nem vehettek részt a tanácskozások-
ban. A községi ügyek intézésével
Gerd dr. Szerajevó kormánybiztosát
bizták meg és mellé tanácsadóul az
eddig polgármestert és a két alpol-
gármestert osztották be. A kormány
a polgármesterek, az alpolgármes-
tereknek és a községtanács valamennyi
tagjának köszönétet mondott hazafias
magatartásukért. A változást
bejelentő kommunikéban a hivatalos
lap nyomtatékosan hangsúlyozza, hogy
a feloszlítás nem jelenti a községta-
nács rendszabályozását, hanem csak
egyszerű háborús rendszabály, mely-
nek célja az, hogy a város ügyei-
nek vezetése zavartalanul legyen le-
bonyolítható.

— Áthelyezett tanfelügyelők. A vallás-
és közoktatásügyi miniszter Krehnyai Béla
kir. segédtanfelügyelőt Hunyadvármegyéből
Arvavármegye kir. tanfelügyelőségéhez. Csá-
szár Nándor kir. segédtanfelügyelőt pedig Hu-
nyadvármegye kir. tanfelügyelőségéhez he-
lyezte át.

— Aradi mozdonyvezető orosz lokomo-
tívon. Fischer Szilárd, Fischer Szilárd nyu-
galmazott aradi fűtőházi vezető fia, ki tizen-
négy hónapja teljesít katonai szolgálatot,
Lembergől a következő levelezőlapot írta
édes atyjának: Kedves Atyám! Ma itt vagyok,
holnap utazom Nagy-Oroszországba, még pedig
egy orosz mozdonyal. Sokért nem adnám, ha
hazavihetném Aradra. Itt is nagyon megbámul-
ják. Ezt nem gondoltam volna soha, hogy
Oroszországba fogok utazni mint mozdonyvezető.
Maradok kézeszóoló fiuk: Szilárd.

— Az aradi vértanu fiának halála. Az
Auffenberg-esaládnak egyik tagja, Norbert, a
szabadságharc idején a honvédség kötelékébe
lépett s Ornav-ra változtatta nevét. A világsi
katasztrófa után osztrák kézre került s a had-
bíróóság halálra ítélte, mert korábban az osztrák
hadseregben ezredesi rangot viselt. A kivégzés
1849. október 21-én volt Aradon. A vértanu
egyetlen fia, Norbert, atyja elkobzott birtoká-
nak egy részét visszakapta, ezt értékesítette,
kivándorolt és Texasban farmer lett. A brazí-
liai konzulátus értesítése szerint a vértanu fia
most hetvennyolc éves korában Sao Paolában,
Braziliában meghalt. A világháború fejlemé-
nyeit nagy figyelemmel kísérte s kivándorolt
honfitársai körében visszavándorlási akciókat
indított meg. A halálhíráról Auffenberg Mária
gyaloglászati tábornoknak is küldtek hivatalos
értesítést.

— Halálozások. Rosenczweig Józsefné szül.
Trébitch Margit szeptember hó 28-án, 28 éves
korában elhunyt. Temetése szeptember 30-án
délután három órakor a Boros Béni-tér 7. sz.
házból lesz. Halálát férje, kisleánya és nagy
rokonság gyászolja. — Ozvegypipos Viktorné,
született Takácsi Vinka ma nyolcvan éves ko-
rában meghalt. Temetése október elsőjén dél-
előtt tizenegy órakor lesz a Csernovics Péter-
utca 5. számú házból. — Kostyán Ferenc
Szolnok-Doboka vármegye nyugalmazott fő-
tisztviselője ma hetvenhárom éves korában
Aradon meghalt. Temetése holnapután, pé-
nteken lesz az Arpád-tér 4. számú házból.

— Amerikai bankárok az entente köl-
csőne ellen. Newyorkból jelentik: Az entente
amerikai kölcsönének létrejötte most már két-
ségkívüli, de nem olyan kedvező feltételek
mellé, mint azt eleinte hitték. Számos nagy
bankár megtagadta a kölcsönben való rész-
vételt egy közös nyilatkozat közzétételével,
melyben kijelentik, hogy a kölcsön megsértése
Amerika semlegességének.

— Orosz álhírek német — békevágyról.
Berlinből jelentik: Kerülő uton, Bukarestben
át érkezik hír arról, hogy a Pétervári Távirati
Ügyvétség a román lapokat szeptember 15-én
arról informálta, hogy a német hadsereg Len-
gyelországban alapít akart teremteni a külön
béke megkötésére, amelyet Vilmos császár ok-
tóber 1-ig akarna eredményhez vezetni. Ehhez
a P. T. U. még egy képet rajzol a lengyel-
országi német seregek siralmas helyzetéről.
Előre meg kell jegyezni, hogy itt a né-
metek helyzetével meg vannak elégeve és nem
tartják azt olyan reménytelennak, mint Péter-
váron. Ami azonban a hollandi és washing-
toni információt illeti, amelyekre az oroszok
a béketárgyalásokról szóló híreket alapozták,
azok az oroszok hiszékenységre való spekuláció
színezetével bírnak, ami itt teljesen érthetetlen.
A P. T. U. körében tudni kellett volna, hogy az
ilyen feosegésekben egy igaz szó sincsen. A
világ belátja, hogy sem a német birodalomnak,
sem Ausztria-Magyarországnak, sem Török-
országnak semmi oka arra, hogy a békét erő-
szakolja. Másoknak erre inkább szükségük
volna. Nyugodtan várhatjuk a fejleményeket
a lármás offenzíva ellenére, amelyek néhány
nap óta Franciaország utolsó erőit hozza
elő. Ez éppen annyira érthető, mint az
oroszok legutóbbi volhyniai kétségbeesett erőlkö-
dése, melynek célja az volt, hogy még egy-
szer gátat vessenek a balkáni válság ijesztő
tejlődésének. An a Balkánon is tudják most
már, mi az az orosz és angol szabadság és
aligha nyújtanak segédkezet ahhoz, hogy
Oroszország Konstantinápolyt és Anglia Sza-
lonikát megszerezze magának. Az a modor,
amellyel a francia sajtó most Bulgáriát kezeli,
a leghívőbb hangulatkép. De Bulgária most
aligha vágyakozik a francia elismerésre. A
helyzetben a P. T. U. ostoba meséi sem tud-
nak változtatni.

— Bailla Frigyes festőiskolája Daák
Ferenc-utca 401. II. em. megnyit. Jelentkezés
naponta délután 8-12, délután 2-4 óráig. 3775

— Katonai ügyekben (egyéves, hadiön-
kéntes, népfelkelői-, bevonulási és minden más
katonai ügyben) a honvédelmi-, hadügyi- és
belügyi miniszteri rendeleteken alapuló, meg-
bizható felvilágosításokat és tanácsokat ad En-
gel egyéves önként. előkészítő tanfolyama
Arad, Lázár Vilmos-utca 2. Levélbeli megke-
resésekhez 2 kor. válasza mellékelendő. 3772

— Nagy amerikai dráma az Apollóban.
A mozi legújabb nagy szenzációját, „A bányar-
abló“-kat vasárnap mutatja be az Apolló. A
bányarablók grandiózus filmjén az amerikai
Selig-filmgyár márkája van. 3

— Engel keresk. szaktanfolyamában
október 2-án új 3-4 hónapos kurzus veszi
kezdését bölgyek részére. Teljes és alapos ki-
képzés iródk részére. Beiratkozások Lázár
Vilmos-utca 2. 3772

— Előnyös cipő-kiválasztás! Temesvári
üzletem feloszlítása miatt az összes onnan átszál-
litott elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron
bocsájtom áruba. Weinberger János cipőár-
háza, Arad, Andrássy-tér 20.

— A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó únsan felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intéztetnek el.

— Iskolatászkák legnagyobb választékban a Fischer Nagyruházában a Szabadság-téren, gyermekkoscsk és gyermekszékek gyári raktára. Legelőször bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olesó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1915. évi szeptember 30-án:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Megnyitó előadás.

Itt először:

Bájos ismeretlen.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este 1/2 3 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Rosenczveig József mint férj a maga, úgy Klárka kisleánya, valamint édesanyja özv. Trébitch Jakabné szül. Goldmann Rozália, ugyancsak testvérei Rezső, Márton, Lenke, valamint Rosenczveig Márton és neje szül. Seidenstein Róza após és anyós, Rosenczveig Jenő, Ede és Berta sógor és sógornői és az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudják, miszerint a felejtethetetlen jó nő, anya, szerető leány, testvér, unokatestvér, sógornő, rokon és jóbarátjánó

Rosenczveig Józsefné

szül. Trébitch Margit

f. évi szeptember hó 28-án d. u. 3 órakor életének 28-ik, boldog házasságának 4-ik évében a menybe költözött.

Az Istenben megboldogult földi maradványai f. évi szeptember hó 30-án d. u. 3 órakor fognak Boros Bent-tér 7. sz. gyászsházából az igr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Csendes részvétet kérünk!

Arad, 1915. szeptember hó 28. 3771

Borszéki savanyuvizet

Oly időben inni, amikor járványok vannak,

Rendes mindennapi használatra,

Szinte elengedhetetlen feladata annak, aki

Életét, egészségét féltő gondnal védeni akarja!

Kincs az egészség! Vigyázzunk rája!

Igyunk csak csiramentes, természetes szénsavas

Borszéki savanyuvizet!

Kapható Aradon mindenütt.

3431

Mint a

Hadi termény részvénytársaság Bizományosa

mindenféle gabonát előnyös feltételek mellett vásárol

Goldschmidt Mihály,
aradi cég. 3770

Nagyon jutányosan eladok és mintanélküli rendelvényeket átcserelek.

Krämer Soma

Wien, II., Kaiser Josefstrasse 34.

Ajánl elegáns női és férfi fehérneműt, nyakkendőt, meleg alsó ruhát, harisnyát, kezilyűt, futószőnyeget, mindennemű vásznat, chiffont, barchetet, flanelt, gyapjú szövetet öltönyöknek és női kosztümöknek, tolette szappant és mindennemű illetszereket, kívánatra küld kész tárgyaktól utánvétel mellett minta rendelvényt és szövetektől vagy vásznakból mintákat. 3701

APOLLO SZÍNHÁZ.

Szeptember hó 30-án és október hó 1-én, csütörtökön és pénteken

A Nordisk Films Comp. ujdonsága:

Azüstökös

dráma 3 felvonásban.

Főszereplő: Ellen Aggerholm.

Csibészek

szellemes vígjáték 3 felvonásban.

Főszereplő: Mátray Ernő, a berlini Deutsches Theater tagja és Eckenberg Mária.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

KERPEL IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papír-
nagykereskedése, műkeres-
kedése, köicsönkönyvtára és
zeneműkölszönző intézete

ARADON.

Minden ujdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete.
Viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Irodai szerek és kellékek első-
rendű minőségben. Különle-
gességek.

Kitűnő szénpapíros írógép-
szalagok és kellékek. Hasz-
nált és új írógépek rak-
táron.

Papír- és írószer árukból
viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Veszek a legmagasabb áron
egyes könyveket, egész
könyvtárakat és levélbélyeg
gyűjteményeket. Ugyancsak
ujabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon-
tosabban intéztetnek el.

2921

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

Apró hirdetések.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

elegáns url szobaberendezés, finom bőrgarnitúra, csillárok, hálószoba, ebédlő butorok, Wesselényi-utca 23. 3765

3 éves

valódi szimentáli tenyész bika eladó Özv. Vince Jánosnál Batonya. 3762

Fodrász-üzlet berendezés, még használt, eladó. Szilávit, Hunyadi utca 6, I. em. 3750

Automobil

6 l-eses üzemképes, ugyszintén két hajtókerék, és egy landauer futányosan eladó. Roth butorüzletében. Érdeklődés 1/12 és 2 között. Asztalos Sándor-utca. 3653

Eladó

egy rövid férfi bunda. Andrassy-tér 25., I. em. 29.

Citrom

olcsóbb mint a piaccon, legfinomabb körítet, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc utca Fehér Kereszt épület. 3335

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewo 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2 Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 3405

Lomespapír

(Pappendekli) hulladék 80—100 kilós bálákba préselve. Fűtőanyag-nak igen alkalmas 4 koronájával kapható Ingasz dobozgyárban Deák Ferenc-u. 20. 3682

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Oszti Divat Album

1000 ábrával kor. 240 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Új hordó eladás

25. drb. 12—15 hektós, és 50 drb. transport hordó eladó. Ditrich Ferenc, Világos. 3707

6750—1915. pm.

Felhívás!

A téli időszak közeledtével njobb időszerűvé vált a harcstéren küzdő katonáink részére a hadvezetőség által adott meleg ruhakészlet felül társadalmi uton nyújtandó meleg óvóruhák előállítására.

A hadjárat multtéli tapasztalatai alapján megállapított, hogy a közönség részéről főleg a következő adományok ismételtén kívánatosak még a hadvezetőség által nyújtott kincstári felszerelés kiegészítésére.

I. Gyapjufonalból készítenő volna:

a) Sál circa 250 cm. hosszú 25 cm. széles legyen a fül és nyak betakarására.

b) Érnelegítő 30 cm. hosszú, oldalylyással a hüvelykuj szá mára.

c) Kötött-térdvédő 45 cm. hosszú, közepén megfelelő kidurodással a térdkalács számára.

Ezen meleg óvóruhadarabok készítéséhez szükséges gyapjufonal

gyári árba kg.-onként 15 koronáért hivatalom útján megrendelhető.

Felkérem tehát a város nemeslelkű hölgy közönségét, hogy ezen hazafias actióban mlként a mult évben az idén is résztvenni sziveskedjék.

A szükséges gyapjufonal megrendelés legkésőbb f. é. október 2-ig a városháza első emeleti hivatalos helyiségemben a hivatalos órák alatt eszközölhető. Ezen határidőn túl beérkező megrendelések a sürgősségre való tekintettel figyelembe vehetők nem lesznek. A megrendelt fonál mennyiség átvétele kötelező.

Arad, 1915. szeptember 25-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

603—1915. g. sz.

Országos versenytárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város gépüzemelő részére 1916. évben szükséges 210 waggon magyarországi aknakösrénnek és 60 waggon magyarországi darabos kösrénnek szállítása iránt folyó év október hó 4-én d. e. 10 órakor versenytárgyalást tart.

Az ajánlathoz a szén kalorikus fűtőértékének hivatalos igazolása csatolandó.

Bánatpénzül letendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

A versenytárgyaláson csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni. Az írásbeli ajánlatok lezárta a versenytárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló letéjegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy a versenytárgyalási feltételeket ismeri és elfogadja.

A versenytárgyalási feltételek a gazdasági tanácsnok urnál a versenytárgyalást megelőzőleg is megtekinthető.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. évi szeptember hó 18-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Fajsértés eladás

Vertán magyarbányhegyesi gazdaságban

(Magyarbányhegyes, Csanádmegye, vasuti állomása, Mezőhegyes—kétégyházi vonalon: „Vertántanya—Hárítanya” kitérő”, feltételes megálló) sertés tenyésztők 4—5 hónapos telivér lincolnshir tenyészkanokat szerezhetnek be; — ugyanott mangolica és lincolushir keverék 5—6 hónapos kocák is kaphatók.

Megkeresések Vertán Adorján nevére Magyarbányhegyes (Csanádmegye) intézendők, ki kívánatra kocsit küld a fenti kitérőre, esetleg Magyarbányhegyes állomásra. 3778

28158—1915. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Arad sz. kir. város területén a kimérésre kerülő sertés-hus és zsír maximális árát az 5600—1914. M. E. sz. rendelet alapján 1. évi október hó végéig terjedő hatállyal a következőkben állapítatik meg: sertés hus kg.-monként 540 kor., karaj kg.-monként 560 kor., hárj kg.-monként 680 kor., zsír kg.-monként 680 kor., szalonna kg.-monként 640 korona.

Az 1894. XVII. t. c. beiktatott ipartörvény 54. §-a, valamint az 54000—908. sz. husvizsgálati szabályrendelet 94. szakasza alapján elrendelem, hogy minden hentes a fentebb megállapított árakat az eladási helyeken szembeálló és olvasható módon kifüggeszteni köteles. Ezen, az árak kifüggesztését elrendelő meghagyásom ellen vétők az 1879. XI. tc. 187. §-a alapján fognak büntetettetni. Figyelmeztetem az érdekeltet, hogy a fentebb meghatározott legmagasabb áraknál drágábban árulni tilos; az ellen vétők az 5600—914. M. E. sz. miniszteri körrendelet értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntetettetni. Kijelentem továbbá, hogy jelen rendelet betartását közeggyelmelemmel a legszigorubbán ellenőriztetni fogom és minden tudomásomra jutott árdragító ellen kérészetlenül szigorral fogok eljárni. A város fogyasztó közönségét felhívom, hogy a maximális árakat áthágó hentes hivatalomnál haladéktalanul jelentse fel.

Arad, 1915. szeptember 28.

Green, főkapitány.

Használt

villanymotor

megvéteire kerestetik.

Pollak Sándor

téglagyára

Arad, Nádor-u. 14. Telefon 938.

Ertesítiük a n. é. közönséget, hogy az összes őszi és téli

cipők

már megérkeztek.

Kérjük a címre ügyelni és üzletünket nem összetéveszteni.

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Tekintse meg kirakatainkat. Eladás nagyban és kicsinyben. 3401

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

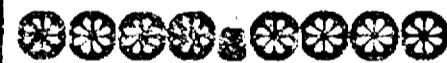
693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

ügyvédi
és
bírószági
nyomatványok

kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában,

József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 3/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában sem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Egy

jobb családnál magános urinő teljes ellátással felvétetik. Szőke Jánosnál Bottond-utca 6. szám. 3766

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai munkákban

gyakorlott hölgy szonnall alkalmazást nyerni. Németnyelv és írás tudása feltétlenül megkívánatik. Ajánlatok „Gyakorlott” jellegre a kiadóba küldendők. 3757

Tanuló fiú

nyomdai géphez, ki a 14 évet betöltötte és 6 osztálya van, heti fizetéssel felvétetik.

Németül és románul

jól beszélő pincelegényt keresek magyarárái szőlőmbe, könnyebb sebesült is lehet. Bauer, Zrinyi-u. 4/a I. em. 3768

Fűszerkereskedő segéd

felvétetik Kertész Pálnál Arad, Erzsébet-u. 18. 3774

Perfekt irodista kisasszonyt keresek Magyarára. Bauer, Zrinyi-utca 4/a, I. em. 3764

Október 1-re

vagy azonnalra magyar német és román nyelvet beszélő ügyes divatkereskedősegéd felvétetik. Bővebbet Angele Mátyás divatruházában Szabadság-tér. 3712

ALKALMAZÁST KERES.

4 polgárit végzett urlieány irodai vagy ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóba. 3768

Gazdatiszt

sok évi tapasztalattal bíró, erélyes, intéző állást keres. Szíves megkeresések a Messenger Boy vállalatához intézendők. (Deák F.-u. 8.) 3692

Faszakma

minden ágában teljesen jártas hadmentes 36 éves egyén, bizalmi állást keres. Címeket a kiadóba kérek. 3740

KIADÓ LAKÁS.

Modern

földszintes háromszobás utcai lakás újonnan festve november 1-re nagyon olcsó árban kiadó. Lakásnyilv. Iroda Deák Ferenc-utca 8. telefon 816. 3708

Elegáns

utcai különbejárattal butorozott szoba. Erzsébet királyné-körút 13. sz. I. emelet, október 15-től kiadó. Bővebbet Krausz Paulna kövyvkereskedésében. 3759

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Moderu

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárattal) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1-b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Kétszobás

utcai modern butorozott lakás, konyhával november 1-re kiadó Lakásnyilvántartási Iroda. 3692

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irdának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

KÖLÖNFÉLE.

Ellenőrző pénztárakat

és írógépeket jótállás mellett javít Schmotzer és Bodnár műszerészek. Perényi-utca 6. Telefon 338. Ugyanott elsőrendű üzemi kellékek raktáron. 3175

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerész Deák Ferenc-utca, Hebs Vilmos gyógyszerésztára Battbyányi-utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetik a Messenger-boy irdában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete

Báró Bohus-palota földszint.

Alapított 1869-ben. Saját tőke 7¹/₂ millió korona.

Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték

főelárusító helye.

Osztálysorsjegyek nagy számválasztékban folyó évi október hó 7. és 8. huzásokra eredeti árban kaphatók.

Ezuttal is tudomására hozzuk t. osztálysorsjegy vevőinknek, hogy a még beváltatlan osztálysorsjegyeiket f. évi október hó 3-ig okvetlen beváltani sziveskedjenek, mert az Osztálysorsjegy Igazgatóságának legújabb rendelete folytán, a ki nem váltott osztálysorsjegyeket 3 nappal a huzás előtt be kell szállítani s így t. ügyfeleink huzási joguktól, melyet ezideig teljes mértékben megőriztünk, késedelmes rendezés esetén elesnének.

Az általunk eladott 12698. számú osztálysorsjegy 600.000 koronát, a 13282. sz. 20.000 koronát, a 34642. sz. 10.000 koronát nyert. Ezenkívül számos 5000, 2000, 1000 és 500 koronás nyereményeket fizettünk ki vevőinknek.

Beváltunk ére- és idegenpénzeket legelőnyösebb árfolyam mellett.

Betéteket elfogadunk takarékbetéti könyveeskére és folyó (esekk) számlára előnyös kamatozás mellett. Előieget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, a legkedvezőbb feltételek mellett.

Sorsjegyek, értékpapírok vétele és eladása legjobb árfolyamon, kisorsolt sorsjegyek beváltása és leszámítolása. Sorsjegy huzások díjmentes ellenőrzése, sorsjegy biztosítások, stb. 3769